

Lecția „Relații și comunicare în mediul online”

! Fișă a fost elaborată în baza clipului video „**Când relațiile online se complică**” disponibil pe portalul siguronline.md și are drept scop de a dezvolta la adolescenți abilități de gândire critică în relațiile de simpatie și iubire online. Această fișă de lucru este un material didactic alternativ sau/și complementar scenariilor didactice disponibile pe portalul siguronline.md și poate fi folosită de către cadrele didactice care desfășoară activități cu elevii la tema siguranței online.

Subiectul lecției „Relații și comunicare în mediul online”

Grupul țintă

Elevii claselor a VIII-IX-a

Tipul lecției

Lecție mixtă

Durata lecției

45 minute

Competență specifică

Adoptarea unui comportament online centrat pe responsabilitate, respect și evaluare a posibilelor riscuri.

Obiectivele operaționale

La finele lecției, elevii vor putea:

- O1 - să enumere caracteristicile unei relații online;
- O2 - să analizeze emoțiile trăite de o persoană amenințată în mediul online;
- O3 - să identifice riscurile unei comunicări intime în mediul online;
- O4 - să enumere soluții pentru situații de șantaj și amenințare în mediul online;

Strategii didactice

Forme de organizare: frontal, individual, în grup, în perechi
Metode, tehnici și procedee didactice: brainstorming, vizionare ghidată, discuție, studiu de caz, lista de verificare.
Mijloace: fișe de lucru, flipchart, proiector, laptop, boxe pentru sunet, conexiune la Internet.

Strategii de evaluare

Instrumentale: lista de verificare.
Non-instrumentale: autoevaluare.

Concepte/ Termeni -cheie

Sextortion/șantaj sexual online, abuz în mediul online.
A pune pe seen, mesaje intime.

Resurse

<https://www.youtube.com/watch?v=pbzRbBRNIYk>
<https://siguronline.md/rom/educatori/resurse-didactice>
<https://siguronline.md/rom/copii/video>

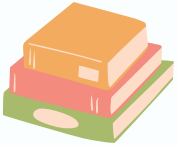
Schița demersului didactic

I

EVOCARE

Brainstorming

7 minute

Profesorul adresează câteva întrebări:

- Ce înțelegeți prin cuvântul relații?
- Ce fel de relații pot exista între oameni?
- Cum credeți în mediul online pot exista relații de iubire? De ce ar depinde aceste relații?
- Care este diferența dintre o relație reală și una din mediul online?

Profesorul folosește tabla sau o foaie de flipchart pe care notează răspunsurile elevilor. O altă variantă ar fi să le propună elevilor lucrul în perechi (Anexa 1).

II

REALIZAREA SENSULUI

Vizionarea ghidată

3 minute

conținutul clipului
video 1:41 minute

- Profesorul propune elevilor vizionarea clipului video despre relațiile online „Când relațiile online se complică”.
Link: <https://www.youtube.com/watch?v=pbzRbBRNIYk>
- Elevii sunt îndemnați să identifice elemente din clipul video cu care ar completa tabelul din Anexa 1.

La necesitate clipul video poate fi vizionat de mai multe ori.

Discuție în baza secvenței video

7 minute

- Profesorul propune elevilor să împărtășească emoțiile trăite în urma vizionării acestui video, solicitându-le elevilor să răspundă la câteva întrebări:

- Cum vedeți o relație online după vizionarea acestui video?
- Au parvenit anumite schimbări în tabelul completat, după vizionarea videoului?
- Ce emoții sunt descrise în acest video?
- Ce situații neplăcute sunt descrise în acest video?

Întrebarea
profesorului/profesoarei

III

REFLECȚIE

Studiu de caz

15 minute

Întrebarea profesorului/profesoarei

- Profesorul propune elevilor trei studii de caz din Anexa 2.
- Elevii sunt îndemnați să identifice asemănări și deosebiri dintre situația prezentată în video cu cele prezentate în situațiile din studiile de caz.
- Pentru a le forma elevilor competențe de identificare a riscurilor într-o comunicare intimă în mediul online, profesorul va dirija o discuție în baza întrebărilor propuse:

- Ce emoții putem identifica?
- Ce riscuri putem observa?
- Care a fost reacția fiecărui personaj?
- Ce acțiuni pot fi întreprinse pentru a evita o situație neplăcută?

IV

EXTENSIE

Lista de verificare

10 minute

- Profesorul propune elevilor să răspundă la următoarele afirmații, prin Adevărat sau Fals.
- Pentru fiecare afirmație profesorul va evidenția importanța comportamentelor responsabile în mediul online și necesitatea de acere ajutor de la o persoană de încredere.

- 1.Nu mi se poate întâmpla nimic dacă îi expediez prietenului meu fotografii intime cu mine.
- 2.Consider că este ok ca un prieten din mediul online să-mi ceară orice fotografie/video cu mine nud.
- 3.Dacă îi expediez prietenului fotografii intime, acestea ar putea ajunge într-o zi la alte persoane.
- 4.O prietenie din mediul online poate ascunde anumite riscuri.
- 5.Într-o relație online poți avea încredere deplină.
- 6.Dacă prietenul îmi expediază un video mai intim, îl pot arăta și altor prieteni.

- Profesorul analizează împreună cu elevii fiecare afirmație și răspunsurile oferite de către aceștia, totodată le va vorbi despre cum o relație online se poate complica.
- Explică elevilor că într-o relație online, trebuie să fim la fel de precauți, ca și într-o relație din viața reală. Este foarte important să ne simțim confortabil, să fim respectați și nicidecum impuși de a face lucruri pe care nu le dorim sau ne creează disconfort.

Intervenția profesorului pentru fiecare afirmație din lista de verificare.

1. Nu mi se poate întâmpla nimic dacă îi expediez prietenului meu fotografii intime cu mine. (Fals)

Rețelele sociale sunt o modalitate excelentă de a comunica cu prietenii sau de a începe o discuție cu persoane noi. Chiar dacă preferi să comunici online prin intermediul fotografiilor și înregistrărilor video, ar trebui să ții cont de faptul că după ce ai apăsat butonul „sent”, deja nu este cale de întoarcere. Tu pierzi controlul, deoarece persoana căreia i-ai expediat imaginea oricând o poate transmite altcuiva sau poate să o facă publică. De aceea, fii atent/ă la conținutul imaginilor. Înainte ca să expediezi, analizează dacă fotografia sau videoul te va face să te simți rușinat/ă în cazul că va fi văzută de către părinți, rude sau prieteni.

2. Consider că este ok ca un prieten din mediul online să-mi ceară orice fotografie/video cu mine nud. (Fals)

Nimeni nu are dreptul să-ți ceară sau să te oblige să transmiți fotografii cu tine nud. Dacă o persoană cu care ești într-o relație îți cere astfel de fotografii, spune-i că nu ești ok cu asta și că nu te simți confortabil. O persoană care ține la tine cu adevărat va înțelege și nu va insista. Dacă este o persoană pe care o placi, dar cu care nu ești într-o relație, ai putea transforma această solicitare într-o glumă. Această persoană ar putea să nu fie interesată de tine, ci doar vrea să profite de sentimentele tale.

Intervenția profesorului

În acest caz ar trebui să te gândești bine dacă ai nevoie de o relație cu această persoană, chiar dacă îți place. Cineva care te respectă nu ți-ar cere astfel de fotografii și nu te-ar face să te simți incomod, iar, dacă este o persoană pe care nu o cunoști, ignoră, blochează și raportează. Astfel, această persoană nu o să mai poată lua legătura cu tine.

3. Dacă îi expediez prietenului fotografii intime, acestea ar putea ajunge într-o zi la alte persoane. (Adevărat)

Fotografiile și filmulețele intime din telefon pot fi văzute întâmplător și de alte persoane sau pot fi expediate intenționat altor persoane. Acestea pot deveni un instrument de răzbunare dacă relația nu merge. La fel, fotografiile și filmulețele pot să ajungă publice - întâmplător sau cu rea intenție. Cu aceste fotografii sau înregistrări video, poți să fii șantajat/ă, sau ți se poate cere să expediezi și alte fotografii sau video. Ți se poate cere să faci ceea ce nu vrei și alte lucruri cu care tu nu ești ok sau care îți creează disconfort sau chiar frică. Cert este că odată ce imaginile intime au ajuns în spațiul public, poți fi ușor ținta tachinărilor, jignirilor și a blamării, care cu siguranță îți vor afecta starea emoțională.

4. O prietenie din mediul online poate ascunde anumite riscuri. (Adevărat)

Unele persoane utilizează internetul pentru a face cunoștință cu adolescenți și apoi abuzează de încrederea lor. Se poate întâmpla ca persoana cu care construiești o relație online să fie mai puțin sinceră cu tine sau să profite de încrederea ta. Într-o relație însă, totul trebuie să fie de comun acord, iar persoana care ține la tine cu adevărat nu te va manipula pentru a obține ceea ce are nevoie. E motiv de îngrijorare și dacă persoana cu care comunică îți cere să faci ceva care îi creează disconfort, în schimbul unor cadouri, insistă să vorbești despre lucruri care îți provoacă rușine sau îți spune să păstrezi relația voastră în secret. O persoană care ține la tine nu te va presa niciodată să vorbești sau să faci lucruri cu care nu ești ok.

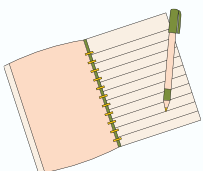
5. Într-o relație online poți avea încredere deplină. (Fals)

Din păcate, despre persoanele pe care le întâlnești în online știi foarte puține lucruri și niciodată nu știi dacă este adevărat ce ți-a spus interlocutorul. Nu ai de unde să cunoști dacă vârsta, numele, adresa sau fotografiile persoanei cu care vorbești sunt adevărate. Este greu de intuit cine se poate ascunde sub masca persoanei atente și prietenoase care comunică cu tine. Printre oamenii buni și decenti ar putea fi și persoane care se folosesc de încrederea altora pentru a-și satisface propriile scopuri. Niciodată nu trebuie să ai încredere în ceea ce spun oamenii despre ei și despre intențiile lor. Dacă comunicarea cu un prieten virtual te face să te simți penibil sau rușinat, cere imediat ajutor de la un adult în care ai încredere.

6. Dacă prietenul îmi expediază un video mai intim, îl pot arăta și altor prieteni. (Fals)

Ține minte! Fotografiile și filmulețele intime din telefon pot fi văzute întâmplător și de alte persoane sau pot fi expediate intenționat altor persoane. Dacă prietenul ți-a expediat un filmuleț sau o fotografie mai intimă, ai putea să-l anunți să le șteargă imediat. Nu distribuie! Vorbește-i prietenului despre riscul de a pierde controlul asupra filmulețului sau a fotografiei intime și despre faptul că acestea ar putea ajunge în spațiul public fără voia ta, ceea ce ar afecta mult relația voastră de prietenie.

Tema pentru acasă

Profesorul propune elevilor provocarea din video. Să distribuie videoul „Când relațiile online se complică” la câți mai mulți prieteni și colegi.

Recomandările profesorului

Uneori relațiile online se pot complica, de aceea trebuie să fim precauți, să observăm semnele care ne indică că persoana cu care comunicăm nu este sinceră sau are intenții ascunse. Dacă într-o comunicare online ne simțim penibil, iar persoana cu care comunicăm ne cere/impune să facem ceea ce ne provoacă disconfort, atunci trebuie să oprim această comunicare. În această situație neplăcută este important să știi că oricând poți găsi o soluție și că ceea ce ți s-a întâmplat nicidecum nu e vina ta, dar este vina persoanei care te amenință sau te șantajează. Este bine de știut ce puteți întreprinde în cazul unor situații similare celei discutate în cadrul lecției:

✓ *Blochează persoana, dacă simți disconfort în comunicare.* Majoritatea rețelelor sociale sau aplicațiilor de mesagerie au opțiunea de a bloca o persoană. De obicei, o poți activa în setările de confidențialitate.

✓ *Vorbește cu cineva în care ai încredere.* Desigur, acesta poate fi un prieten sau o prietenă în care ai încredere și care, cu siguranță, va încerca să te ajute. Cu părere de rău însă, uneori ei nu pot face prea multe și este necesară implicarea unei persoane adulte. Poți vorbi cu părinții, cu un profesor sau profesoară în care ai încredere, frate sau soră mai mare.

✓ *Scrie consultantului pe www.siguronline.md.* Este foarte bine dacă orice copil s-ar putea adresa după ajutor unui adult, dar uneori îți poate fi rușine sau poți crede că ei nu te pot ajuta. În acest caz îi poți scrie consultantului – Gabi, discuția cu care este anonimă și confidențială.

Anexa 1

	Caracteristicile unei relații	Emoții pozitive/negative	Riscuri/situații neplăcute
Relații în viața reală			
Relații în mediul online			

Anexa 2

Situația 1

Ana și Matei sunt colegi de școală și buni prieteni. Se văd mai rar, din lipsa de timp, dar comunică zilnic și își expediază diferite fotografii și videoclipuri. În una din zile colegul lui Matei, Darius, i-a cerut lui Matei o fotografie de la ultima lor întâlnire. Matei, fiind foarte preocupat de alte gânduri, a expediat din greșeală o fotografie cu Ana, iar mesajul a fost văzut îndată. Matei l-a contactat pe Darius, să-l roage să șteargă acea fotografie. Mirarea lui a fost să audă cum Darius este foarte amuzat de cele văzute și nu i-a oferit niciun răspuns.

Ce emoții putem identifica?

Ce riscuri putem observa?

Care a fost reacția fiecărui personaj?

Ce acțiuni pot fi întreprinse pentru a evita o situație neplăcută?

Anexa 2

Situația 2

E marți. Alina nici astăzi nu a mers la școala de dans. Îi lipsește mult școala, colegii și orele la care se simțea minunat, dar nu e sigură că vrea să revină. I-a spus mamei că se simte rău și că o doare piciorul, însă nu e acesta motivul. Se înțelegea bine cu Emil, cu care a făcut cunoștință pe o rețea de socializare. Avea încredere în el și era sigură că nu i se poate întâmpla nimic dacă îi va expedia o poză mai intimă. Săptămâna trecută Emil i-a mai cerut o fotografie de acest gen, în caz contrar o va face publică pe cealaltă.

Ce emoții putem identifica?

Ce riscuri putem observa?

Care a fost reacția fiecărui personaj?

Ce acțiuni pot fi întreprinse pentru a evita o situație neplăcută?

Anexa 2

Situația 3

Laurențiu petrece tot timpul în jocuri online, este pasionat de jocurile în echipă. Recent a cunoscut-o pe Călina, cu care își petrece timpul foarte interesant. Pe lângă joc au reușit să cunoască mai multe unul despre celălalt. Călina i-a expediat o fotografie în care apare alături de animalul său de companie, un câine labrador de toată frumusețea. Anterior, Laurențiu îi povestea că face sport și că are foarte bine dezvoltăți mușchii brațelor. De câteva zile, Călina insistă ca Laurențiu să-i expedieze și el o fotografie în care să-i arate bicepsii. Laurențiu are încredere, îi transmite fotografia cerută de Călina.

Ce emoții putem identifica?

Ce riscuri putem observa?

Care a fost reacția fiecărui personaj?

Ce acțiuni pot fi întreprinse pentru a evita o situație neplăcută?